

12 Αυγούστου 2024

Είμαστε όλοι πρόσφυγες; - Της Ζήνας Λυσάνδρου-Παναγίδη

[/ Γενικά Θέματα](#)

Είμαστε όλοι πρόσφυγες;

**Της Ζήνας Λυσάνδρου-Παναγίδη,
Φιλολόγου, MSc, Η.Π.Α.
τ. Δημάρχου Λευκονοίκου**

Νιώθω ότι κάποιος μας εμπαίζει! Είμαστε όλοι πρόσφυγες; Από πού κι ως πού;

Ωραία! Το καταλαβαίνω. Κάποιοι ευαίσθητοι άνθρωποι, νεότεροι κυρίως, που δεν έζησαν το 1974, μπορεί να θέλουν με αυτή τη φράση να δείξουν την αλληλεγγύη τους...

Η αλήθεια, όμως, βοά! Δεν είμαστε όλοι πρόσφυγες σε αυτόν τον τόπο. Γίναμε πρόσφυγες όσοι είχαμε την ευλογία να κατοικούμε στο βόρειο τμήμα του νησιού

μας. Εκεί όπου είχαμε τα πιο πολλά Γυμνάσια, τους πιο πολλούς Δήμους, τους πιο πολλούς πλουτοπαραγωγικούς πόρους.

Το 1974 γίναμε πρόσφυγες. Αναγκαστήκαμε να φύγουμε από τα σπίτια και τις περιουσίες μας για να σώσουμε την τιμή και τη ζωή μας. Κάποιοι συνάνθρωποί μας δεν τα κατάφεραν... Το μισό νησί στοιβάχτηκε στο άλλο μισό. Τα караβάνια των προσφύγων της επαρχίας Αμμοχώστου κατευθύνθηκαν προς τα Κοκκινοχώρια, κοντά στις βάσεις των Άγγλων.

Πολλοί άνθρωποι, δεν λέω, άνοιξαν τα σπίτια τους και τις αυλές τους και έβαλαν τον κόσμο να ξαποστάσει...Κάποιοι βγήκαν και από τα κρεβάτια τους...κάποιοι άλλοι τάισαν τον κόσμο... Εμείς, ως Λευκόνικο, ακόμη έχουμε σχέσεις με αυτούς τους ανθρώπους που μας συνέτρεξαν σε όλη την Κύπρο, άχρι Πάφου. Μόλις έγινα δήμαρχος, ευχαρίστησα με επιστολή μου κάποιες κοινότητες στις οποίες βρήκαν καταφύγιο πολλοί συνδημότες/-ισσές μας.

Εμάς, μας φιλοξένησαν στο Κτήμα ένα ζευγάρι κάποιου αξιωματικού της Εθνικής Φρουράς, που βρήκαμε στην είσοδο της πόλης στις 15 Αυγούστου. Αφού μείναμε το πρώτο βράδυ της 14ης Αυγούστου μέσα στο αυτοκίνητό μας σε έναν σταθμό βεντζίνης στην Ξυλοτύμπου, ο πατέρας μου μας εισηγήθηκε να πάμε στην Πάφο που ήταν μακριά, μέχρι να περάσει το κακό, γιατί είχαμε συμπεθέρους.

Μόλις μας είδε ο αξιωματικός, τον οποίο χωρίς να γνωρίζουμε, είχαμε φιλοξενήσει στο σπίτι μας τρία χρόνια πριν, όταν πήγαινε στον Απ. Ανδρέα με την οικογένειά του, επέμενε να μας φιλοξενήσει. Μείναμε μία βδομάδα, κι εγώ μετά έφυγα με το καράβι για την Ελλάδα για να συνεχίσω τις σπουδές μου. Ήταν όντως εξαιρετικοί άνθρωποι, και τους ευγνωμονούμε για τη συμπαράστασή τους τις πρώτες αυτές δύσκολες μέρες.

Εμείς, λοιπόν, ως οικογένεια, δεν βιώσαμε το τσαντήρι και τις δυσκολίες του. Οι πιο πολλοί πρόσφυγες, όμως, έχουν να διηγηθούν πολλές ιστορίες ευτελισμού, εκμετάλλευσης, ταλαιπωρίας, έλλειψης ενσυναίσθησης... Άκουσα για τον Λευκονοικιάτη μ. Λοίζο Παττίχα, που τροφοδοτούσε με ψωμιά όλη την Καρπασία, ότι στεκόταν στην ουρά για να πάρει ένα ψωμί στην Ορμήδεια...

Για να λέμε τα πράγματα με τ' όνομά τους, 50 χρόνια μετά, οι πρόσφυγες δεινοπάθησαν. Ήταν ένας αγώνας επιβίωσης. Αναγκάστηκαν να βγουν και οι γυναίκες στη δουλειά, ως φτηνό εργατικό δυναμικό, οι άντρες έκαναν πολλές δουλειές ή ξενητεύτηκαν στις «αραπιές», όπως έλεγαν τότε, με ποικίλες συνέπειες...Κι αν κάποιοι τα κατάφεραν, η πλειοψηφία των προσφύγων, της πρώτης κυρίως γενιάς, όσοι δεν μας άφησαν χρόνους, φυτοζωούν μέσα στους

προσφυγικούς συνοικισμούς...

Να μη μιλήσουμε για τους νέους και τις νέες μας...Όσοι και όσες δεν έχουν πίσω τους γονείς να τους συντρέξουν, κυριολεκτικά είναι σε αξιοθρήνητη θέση, μετέωροι...Πώς να αντεπεξέλθουν με τις τιμές των ακινήτων στα ύψη, χωρίς το συνεργατικό κίνημα που μας βοήθησε εμάς να ορθοποδήσουμε, χωρίς περιουσία, ενώ βλέπουν μη πρόσφυγες να έχουν εισοδήματα από πολλές πηγές ακινήτων...

Αναντίλεκτα, οι μη πρόσφυγες, οι περισσότεροι όχι όλοι, είδαν τις περιουσίες τους να ανεβαίνουν στον ουρανό, πούλησαν τη γη τους σε αστρονομικές τιμές, που δεν το φαντάζονταν ποτέ, κάποιοι εκμεταλλεύτηκαν τουρκοκυπριακές περιουσίες, πολλοί πήραν αντιπαροχές και έχουν εισοδήματα... Ο πρόσφυγας τι θα βάλει υποθήκη για να κτίσει στο παιδί του, τι θα πουλήσει, αφού η γη του χάθηκε, άλλοι τη νέμονται...

Δεν είμαστε, λοιπόν, όλοι και όλες πρόσφυγες...Ούτε κανείς καταλαβαίνει την προσφυγιά, αν δεν τη βίωσε, εκτός από τους/τις συζύγους μας που, ζώντας μαζί μας, έχουν καταλάβει ότι η πολιτεία διαχρονικά άφησε τον προσφυγικό κόσμο στο έλεος του Θεού.

Επιλογικά, για να λέμε τα πράγματα, 50 χρόνια μετά, με τ' όνομά τους, ουαί τοις προσφυγοποιημένοις! Αλίμονο σε όσους και όσες την έπαθαν! Είναι γνωστό ότι μια αναμπουμπούλα, ένας πόλεμος αναποδογυρίζει τα πάντα. Όμως, καιρός είναι να παραδεχτούμε ότι μόνο οι πρόσφυγες πλήρωσαν τη νύφη.

Δεν είμαστε, λοιπόν, όλοι πρόσφυγες! Πολλούς ωφέλησε η δική μας προσφυγιά!